דרשוני כרך ב — האיש נקנה

האיש נקנהדנה פולבר

לזכר דניאל אחי'וכי ימוך אחיך עמך ונמכר לך' (ויקרא כה, לט)

האִשה נקנית בשלוש דרכים, וקונה את עצמה בשתי דרכים.נקנית בכסף, בשטר ובביאה ... וקונה את עצמה בגט ובמיתת הבעל (משנה, קידושין א, א)

האיש נקנֶה בארבע דרכים וקונה את עצמו בשתי דרכים.נקנֶה בלידה, בתשוקה או בשווה־תשוקה, בלחם ובכסף.בלידה מניין? שנאמר 'קניתי איש את ה'' (בראשית ד, א).בתשוקה או בשווה־תשוקה מניין? שנאמר 'שכר שכרתיך בדודאי בני' (בראשית ל, טז).בלחם מניין? שנאמר 'קנה אתנו ואת אדמתנו בלחם' (בראשית מז, יט).בכסף מניין? שנאמר 'כל מקנת כספו כל זכר' (בראשית יז, כג).וקונה את עצמו במכות בית מאהביו ובמיתה.

במכות בית מאהביו מניין? שנאמר 'אדם הקנני מנעורי' (זכריה יג, ה). ומיד הוא אומר 'מה המכות האלה בין ידיך ואמר אשר הכיתי בית מאהבי' (זכריה יג, ו). והא דאמרי אינשי 'אמא גנחי אבא מחי – ריקנא בתרייהו טפי מפולמוסא': אין אדם יודע אם חלום לו, אם נבואה לו, עד שיצלח מכות הוריו ויפדה עצמו.

ומניין שקונה את עצמו במיתתו? שנאמר 'והמתים אינם יודעים מאומה ואין עוד להם שכר' (קהלת ט, ה).

במכות בית מאהביו – ראו זכריה יג, ג־ו: 'והיה כי ינבא איש עוד ואמרו אליו אביו ואמו ילדיו לא תחיה כי שקר דברת בשם ה' ודקרהו אביהו ואמו ילדיו בהנבאו ... ואמר לא נביא אנכי איש עבד אדמה אנכי כי אדם הקנני מנעורי. ואמר אליו מה המכות האלה בין ידיך ואמר אשר הכיתי בית מאהבי'. והא דאמרי אינשי 'אמא גנחי אבא מחי – ריקנא בתרייהו טפי מפולמוסא' – תרגום: וזהו שאומרים אנשים 'אמא מתייפחת אבא מכה – מותירים שממה, חורבן, יותר מצבא־מלחמה'.